

TREFWOORDEN

Gelijkwaardigheid
M-decreet
Diversiteit
Betrokkenheid

SLEUTELS

Eigenheid

BRON

Michels, S. & Feys, P.
(2016, december)
Universal design for learning (UDL) in een STEM-kader,
Leergemeenschap
STEM+, CoP 6, Brugge

Sofie Michels en Pieter Feys zijn project-medewerkers bij Arteveldehogeschool.

INLEIDING

Sofie en Pieter bouwen in een project met scholen aan hoe je vanuit het UDL-model kansen kan grijpen om de implementatie van het M-decreet in scholen concreter vorm te geven. Binnen een coachingstraject voor scholen passen zij het UDL-model toe in een klas/schoolcontext.

“Het proactief ontwerpen van het curriculum (lesmateriaal, evaluatie, methode, ...) op een manier dat deze toegankelijk zijn voor iedereen, onafhankelijk van leerstijlen, noden en beperkingen van de student.”

(Petry, K. & Emmers, E. (2016) *Universal Design for Learning*.

Via www.kuleuven.be)

ONTSTAAN VAN UDL

- Diversiteit: elk kind is uniek
- Vraagstelling kan al leiden tot problemen voor profielen met bepaalde of andere talenten/mogelijkheden
- Is er echte gelijkheid? Soms zijn er om gelijkwaardigheid te creëren ongelijkwaardige materialen nodig.

- o Om een ongelijke situatie recht te zetten, zetten we ongelijke middelen in = differentiatie **MAAR** zoeken naar universele oplossing is nog een stap verder. Vb. doorzichtige muur, opening waar iedereen kan doorkijken zonder hulpmiddelen.
- o Centraal staat toegankelijkheid (vanuit architectuur, vb. trap vs. hellend vlak)

- Vertaling naar onderwijs, vb. kind vraagt om naar muziek te luisteren tijdens opdracht om zich beter te kunnen concentreren
- 3 vragen stellen bij een dergelijke vraag naar aanpassingen:
  - Is het goed voor het kind? (vb. Muziek: Ja)
  - Is het goed voor de positie van het kind in de groep? (vb. Muziek: wellicht minder)
  - Is het goed voor de groep in het totaal? (vb. Muziek: misschien kan het wel voor iedereen)
- Idee: beperking zit in de omgeving, en niet bij de persoon zelf.
- Video UDL in de samenleving (zie presentatie, link onderaan)
  - o Wat voor ons vaak als vanzelfsprekend is, kan voor iemand anders een beperking zijn. Maar we staan daar vaak niet voldoende bij stil.
- Neurologie
  - o Herkenningsnetwerk: wat we leren?
  - o Strategisch netwerk: hoe we leren?
  - o Affectieve netwerk: waarom we leren?

PRINCIPES EN RICHTLIJNEN

1. Informatie aanbieden (WAT leren we?)

- a) *Zorg ervoor dat je zoveel mogelijk zintuigen aanspreekt*
- b) *Verduidelijking en structuur*
Vb. taal en symbolen als ankerpunten
- c) *Opties aanbieden, verschillende mogelijkheden bieden om inhoud te begrijpen*
Ongelijkheden ontstaan wanneer informatie aan alle deelnemers op eenzelfde manier aangeboden zou worden.

2. Actie en expressie (HOE leren we?)

- d) *Actief verwerken mogelijk maken*
Vb. Verschillende manieren van verwerken aanbieden zoals uitwisselen, tekenen, mindmap, ...
- e) *Expressie, verschillende mogelijkheden aanbieden om kinderen te laten tonen wat ze bereikt hebben*
Vb. hoe kunnen ze tonen wat ze hebben geleerd? Laten kiezen.
- f) *Doelen en prioriteiten*
Zorg dat het doel duidelijk is en dat deze complementair zijn met de eigen doelen van de lerende.
(cfr. doelen vanuit deel 1, waarbij leerlingen eigen doelen konden expliciteren)

3. Betrokkenheid (WAAROM leren we?)

- g) *Inspelen op interesses van deelnemers*
- h) *Doorzetting creëren*
Stimuleren om te gaan nadenken over de eigen doelen. Om op die manier ook impulsen te geven om de verwerking te laten verder leven.
- i) *Bied verschillende opties voor zelfregulatie*
Begeleiden in het bijsturen van persoonlijke doelstellingen, zelfreflectie. Dus hen laten nadenken over hun leerproces.

Bedenkingen?

- Hoe omgaan met balans tussen inspelen op voorkeur van een kind en aanmoedigen om een andere voorkeur te kiezen?
Vb. Opties: samenwerken met andere kinderen om uitgedaagd te worden.
- Nummering van richtlijnen is een weergavekader maar geen stappenplan. Het is dus geen afvinklijst, maar eerder een denkkader:

“waar besteed ik al goed aandacht aan, en waar moet ik nog meer aandacht aan besteden zodat ik alle kinderen kan bereiken”

LINK MET STEM-ONDERWIJS?

In het verhaal van 'De Veerboot' zitten reeds heel wat elementen die rekening houden met de principes van UDL (zie STEM-onderwijs in de Veerboot – praktijkvoorbeeld).

De manier waarop we STEM benaderen, sluit heel erg aan bij het UDL-model, waarbij streven naar betrokkenheid centraal staat. Vaak zien we deze elementen terugkomen in goed STEM-onderwijs. We zien dit beter vanuit het volledige totaalplaatje van UDL, dan wanneer je maar deeltjes van het kader hebt.

MEER WETEN?

Link presentatie: https://prezi.com/ym30po_4pnjd/udl-sessie-pieter-sofie/